

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quæstio 1. An impossibile sit diuitem saluari?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

QVÆSTIO I.

An impossibile sit diuitem saluari?

§. 1. Similitudine docet Christus, quam sit difficile diuitem saluari, nempe facilius esse camelum ingredi per foramen acus, quam diuitem in regnum celorum. Camelum ob analogiam funem nauticum nonnulli interpretantur, alii acum putant vocari portam Hierosolymitanam, quæ humilis sit & angusta, quæ proinde cameli transire non possint. *Camelus.* Non desunt qui camelum aliquando Elephantum sunt interpretati, ut Drusius, atque ita tota comparatio varie discerpitur. Non est tamen dubium, rem impossibilem prouerbiali locutione designari: plus autem habet, quo maior est difficultas & euidentior, quæ est in camelo quod est animal, & foramen acus proprie dictum. Deinde Scholastes Aristophanis καμηλοδεννοει vocat per iota, non per eta scriptum, funem. Denique locutus est Christus Syriace, quo in textu est כמלה camelus animal, non funis, atque eodem modo prouerbium citant Thalmudici.

§. 2. Calumniosum est, quo Calvinus huius versiculæ expositionem concludit. Hoc autem Christi responso, vulgare illud axioma, quod ex Hieronymo hauserunt Papiste, refellitur. Quisquis legem dixerit obseruatu impossibilem, anathema sit. Clare enim pronunciat Christus possibile non esse hominibus viam salutis tenere, nisi quatenus illis Dei gratia succurrit. Quid opus est tam caute-riata conscientia, & tergo, alienum nobis crimen impingere? anathema sit, si quis dicat sine Dei gratia succurrente legem posse obseruari, sine fide impossibile est placere Deo. Fides autem est ex gratia Dei. Nemo nostrum aliter hoc axioma intelligit. Hoc clamamus, hoc integris libris docemus. Hoc concilio Trident. definitur.

§. 3. Apud Marcum 10. 24. circumspiciens hæc Iesus pronunciat, addit ille v. 25. Difficile est eos qui fiduciam habent in pecuniis ingredi in regnum celorum. Copia enim facit, ut opibus fidant, deinde vitæ alimenta ministrent.

O quam difficile est opibus non tradere mores.

Opibus affectus inceduntur. Obtruntur diuites magna cura & cupiditate, ut non nisi difficillime possint eludant. Chrysostomus. Non pariter certe hac passione opprimuntur, qui pauca possident, & qui magna rerum copia obtruntur: tunc enim violentior sit ipsa cupiditas. Nec vquam magna voce predicare cessabo acceptione pecuniarum cupiditatem habendi magis atque magis adeo inflammari, ut rerum copia crescente, paupertas quoque augeatur. Nam qui maiori desiderio ardent, egere se magis sentiunt. Perspicitur igitur quanta passionis huius vis sit, cum magna diuites illo Christum latitæ adisset, ita suffusus, atque obrutus fuit, quia eliciendam pecuniam audiuit ut nec respondere quidem potuerit, sed tristis ac mœstus pressus decesserit. Hec vero tantopere Christus inculcat, ne opes querantur, ne probro paupertatem ducamus. Denique hoc Dei opus esse ait, ut ingenti gratia dono ad hanc rem opus esse ostendat. Quo magis admiror hereticorum proteruitiam, qui castitatem vouere temerarium censent, quod donum Dei sit: ad diuitias autem tendunt, cum non nisi ingenti dono Dei, opes & salus simul constent. Cur igitur se tam magna gratia donatos arbitrantur ut opibus pares sint, non putent alios posse habere donum castitatis?

§. 4. Græce dicitur ἐξουθενήσαντες, obstupuerunt, expauerunt, quasi sibi exciderunt. Mirum enim paradoxon videbatur, diuites regno celorum excludi, cum populo suo Deus, & patriarchis diuitias tanias dedisset, cum plerique paupertatem, ut onus mihi erum & graue fugerent, ut autem multi diuites essent, alii diuites esse appetere, plerique videbantur regno celorum excludendi. Ideo querunt, quis potest saluari? Responder Christus, ut nec eos omino deiiciat,

nec tamen salutem diuitibus facilem esse concedat, apud homines hoc esse impossibile, apud Deum tamen possibile, nam facere hoc potest Deus, sed nouo & inusitato miraculo, ita ut quasi pro monstro & rarissimo tenendum sit, si diues ingrediatur in regnum celorum. Pauperibus & diuitibus ex æquo impossibile est, sine gratia saluari, sed opus est diuitibus peculiarissima gratia, ad impedimenta diuitiarum amouenda, adeo ut nisi extraordinaria gratia saluari nullo modo possint. Nā qui est in grauissima tentatione, opus habet maiori auxilio, quam in leui, & raro illi resistitur. Mira res, diuitias etiam grauius tentare, quam persecutores, Nam quod de tyrannorum tormentis non dicitur, illi de opibus dicitur. Chrysost. Apostolos admiratos, & attonitos fuisse non sua causa, ut qui omnia desiderant, sed aliorum quos amabant, iam enim parum eos viscera suscepisse. Ipsi enim iam difficultatem sperant, relictis omnibus quæ possederant. Alios detineri viscosa diuitiarum tenacitate & plurimos mergi cernebant.

§. 5. Cum negant Calviniani magnum camelum à Deo traduci posse per foramen acus, Deum nature legibus alligant, id eum negant posse quod natura fieri non potest. Nec propositum Dei, & constantia Dei hic ad rem facit. Quæstio est enim quid possit, non quid velit Deus efficere.

§. 6. Beza diuites non omnes, sed eos qui à diuitiis pendunt, regno celorum excludi docet, omnes autem hoc facere, nisi quorum Deus mentes immutauit. Hinc concludit, diuitem verè mutatum, posse ingredi, & camelum ita posse facere gracilem, ut per foramen acus ingrediatur. Deinde concludit incepto esse, qui ex hoc colligunt, Deum efficere posse, ut Christi corpus manens verum corpus eodem tempore, siue multis, siue omnibus locis sit essentialiter. Neque tamen cum hoc negamus Deum nature legibus alligamus, sed in suo proposito semper eundem esse dicimus.

Respondeo, adduci hoc argumentum ab orthodoxis. Ut Dei potestatem in mutandis creaturis ostendant. Bellar. lib. 3. de Eucharistia, c. 6. Commune autem omnibus est, non modo diuitibus, non posse saluari nisi Deus animos immutet gratia sua præueniens & adiuvans. Falsum autem est, similitudinem in eo consistere, ut quemadmodum Deus camelum extenuando ita minuire potest, ut per foramen acus transeat, ita quoque diuitem mutando, & efficiendo, ut à se totus pendeat, saluare. Nihil enim mirum est, camelum minutissimum posse transire, sed agitur de camelo magno, cuius natura & moles permancat, & de diuite cui manent opes. Itaque camelus magnus transire foramen acus, quantitate eius & mole sic affecta, ut ad locum non habeat extensionem, & ille camelus transire, quem transire est impossibile apud homines. Non alius paruulus instar pili camelinæ. Diuites etiam manent, sed animo mutatus, ut eum diuitiæ non impediant, alioqui facilius diceretur, Deum camelum posse per foramen acus traducere, si foramen ita ampliaret ut cameli capax esset, hoc certe minoris videntur negotii quam camelum extenuare, fieri igitur salui possunt etiam diuites.

§. 7. Hinc & illa quæstio Hilarii ad Augustin. & responsio Epist. 89. Veruntamen magister bonus mandata legis, ab illa excellentiore perfectione distinctus. Ibi enim dixit: Si vis venire ad vitam serua mandata. Hic autem: Si vis perfectus esse, vade, vende omnia quæ habes, &c. Cur ergo negamus diuites, quamuis ab illa perfectione abint. Venire tamen ad vitam, si mandata seruauerint, & dederint ut deret illis, & dimiserint, ut dimittatur illis? Quin etiam hæreticorum expositionem refellit, qui diuites dicebant venditis possessionibus

tibus saluari posse, sed ideo inquit hoc dictum est, quia futurum erat, ut audito Evangelio diuites vendito patrimonio erogatoque pauperibus dominum sequerentur, & intrarent in regnum celorum, atque ita heret quod difficile videtur, non ut manentes in diuitiis suis, præcepta Apostoli custodiendo, id est, non superbe sapendo, neque sperando in incerto diuitiarum, sed in Deo viuo, benefaciendo, facile tribuendo & communicando indigentibus, verè apprehendant vitam, sed etiam ista præcepta Apostolica venditis omnibus suis rebus implerent. Hæc si dicunt scio quippe eos illa dicere, non attendunt primitus, quemadmodum Dominus contra eorum dogma suam gratiam prædicauerit. Non enim ait. Quod hominibus impossibile videtur, facile est hominibus si voluerint: sed, quod hominibus inquit impossibile est, Deo facile est: ostendens quando ista recte fiunt, non fieri hominis potentia, sed Dei gratia. Hæc ergo attendant illi, & si reprehendunt eos qui gloriantur in diuitiis suis, caueant ipsi in sua virtute confidere, simul enim utrique reprehenduntur in Psalmo. Qui confidunt in virtute sua, & qui in abundantia diuitiarum suarum gloriantur. Audiant itaque diuites. Quod hominibus impossibile est, Deo facile est, & siue manentes in diuitiis suis, siue illis venditis & per indigentias pauperum distributis, intrent in regnum celorum, gratia Dei tribuant, non propriis viribus bonum suum. Quod enim hominibus impossibile est, non hominibus, sed Deo facile est. Audiant hoc & isti, & si iam omnia sua venderunt, & pauperibus tribuerunt, vel adhuc agunt & disponunt, & hoc modo præparant intrare in regnum celorum, non hoc tribuant virtuti suæ, sed eidem gratiæ diuinæ. Quod enim hominibus impossibile est, non ipsis, quia & ipsi homines sunt, sed Deo facile est. Et l. 2. quæst. Euang. q. 47. Quid est quod ait: Facilius est camelum per foramen acus transire, quam diuitem intrare in regnum Dei. Diuitem hic appellat cupidum rerum temporalium & de talibus superbiens.

VERSVS 27.

Tunc respondens Petrus, dixit ei: ecce, nos reliquimus omnia, & secuti sumus te: quid ergo erit nobis?

QVÆSTIO I.

Quomodo Apostoli reliquerunt omnia?

§. 1. Admirandi particula Petrus videtur; Nam admirabile est diuitias non amare, non tenere, illi vero sponte deseruerunt. Quædam exemplaria habent: *ipse dixit, ecce Domine.* Petrum dubitasse nonnulli volunt, quod pauca reliquissent, vel quod amicis, vel parentibus non pauperibus reliquissent. Confidenter tamen loquitur & amicis, non exprobrat Christo officia. Quamuis enim pauca erant, videmus tamen pauperes & quietos à suis rebus haud difficulter auelli. Euthymius, Caicatan. Iansen. putant Apostolos res relictas pauperibus non dedisse. Verum cum reliquerint, credibile est non abieccisse, sed pauperibus vel notis vel ignotis dedisse, neque enim ignorabant legem dilectionis nec dubitabant: Nam magno affectu parua reliquerunt, quia omnem spem regnorum abiecerunt.

§. 2. D. Thomas 2. 2. quæst. 88. art. 4. ad 3. Non

modo reliquisse omnia, sed voto etiam paupertatis se omnibus abdicasse, id ex Augustin. lib. 17. de ciuitate Dei, cap. 4. habuit, qui hoc votum potentissimos, hoc est, Apostolos ait vouisse. Abdicatio vero ista ad perfectionem via erat, & visitata in posteris, quia potentissimorum valuit exemplum. Vouisse auctor est Hieronymus ad Heliodorum Epist. 1. cap. 6. Sed forsitan dicturus es: Quid ergo quicumque in ciuitate sunt, Christiani non sunt? Non est tibi eadem causa, quæ ceteris: Dominum ausculta dicentem: si vis perfectus esse, vade, vende omnia tua, & da pauperibus, & veni sequere me. Tu autem perfectum te fore pollicitus es. Nam cum derelicta militaria, te castrasti propter regna celorum: quid aliud quam perfectam secutus es vitam? Perfectus autem Christi seruus, nihil præter Christum habet: aut si quid præter Christum habet, perfectus non est, & si perfectus non est, cum se perfectum fore Deo pollicitus sit, ante Deum mentitus est.

Insigne exemplum S. Antonii, de quo narrat S. Athanasius in vita ipsius. Post mortem autem parentum annorum circiter decem & octo sen viginti cum sorore admodum parua derelictus, & domus & sororis honestam curam gerebat. Necdum vero sex fluxerant menses, quibus ad ecclesiam (ut solebat) accitens, recordabatur quomodo & Apostoli omnibus speciebus secuti fuissent Saluatorem, & multi ut legunt in actis Apostolorum facultatibus suis venditis precia ad pedes eorum detulissent egentibus patientes, quæ autem aut quanta spes eiusdem reposita esset in cæcis. Talia secum voluens intrauit ecclesiam, & accidit, ut tunc legeretur Evangelium in quo Dominus dicit ad diuitem: Si vis perfectus esse, vade, vende omnia tua quæcumque habes & da pauperibus, & veni sequere me, & habebis thesaurum in cælo. Quo audito quasi diuinitus huiusmodi ante memoriam concepisset, & veluti propter se hæc esset scriptura recitata, ad se dominicum traxit imperium: statimque regressus possessiones quas habebat vendidit. Erant autem ei trecentæ palmæ vberes & valde opimæ, quas vicinis largitus est, ne in aliquo aut sibi aut sorori molestia gigneretur. Cætera vero quæ in mobilibus possidebat vniuersa vendidit, & aggregato non exiguo precio indigentibus dedit, paucis tamen ob sororem reueruatis, quæ & sexu & ætate videbatur infirmior.

Vide & Victorem Antiochenum, in cap. 10. Marci. Damascenum in historia Barlaam de Iosaphat, cap. 15.

QVÆSTIO II.

Quomodo hic relinquenda, quæ hic nominantur?

§. 1. D. Vobis modis deferri illa possunt. Primus est omnibus communis, & lege diuina præceptus, Ne quispiam patrem aut matrem aut alia Deo postponat, potiusque rerum omnium faciat iacturam, quam earum causa creatorem offendant. Alter est & legitimo, & licito omnium earum solatio se propter Christum abdicent, atque ut vno verbo dicam, imitentur Apostolos, qui se ipsa omnia deseruerunt.

§. 2. De posteriore rerum abdicatione sermonem esse contextus satis ostendit. Etenim Christus non condit rerum deferendarum præceptum, sed consilium dat, & præmium proponit. Quamuis in posteriore etiam præceptum prioris includatur. Qui enim ut Deo seruiat omnia deseruit, ille certe omnibus Deum anteponebat, nec amore creaturæ creatorem offendit.

§. 3. Re-

Votum omnia relinquendi.

Antonium omnia reliquit.

Antonium omnia reliquit.